

Bashkangjitur është një kopje e shtypur e **Raportit** të Sekretarit të Përgjithshëm për Misionin e Administratës së Përkohshme të Kombeve të Bashkuara në **Kosovë**, për informacionin e anëtarëve të Këshillit të Sigurimit.

Ky raport do të lëshohet si dokument i Këshillit të Sigurimit me simbolin S/2017/911.

31 tetor 2017

Raporti i Sekretarit të Përgjithshëm për Misionin e Administratës së Përkohshme të Kombeve të Bashkuara në Kosovë

I. Hyrja dhe prioritetet e Misionit

1. Ky raport paraqitet në pajtim me Rezolutën 1244 (1999) të Këshillit të Sigurimit, përmes së cilës Këshilli e krijoi Misionin e Administratës së Përkohshme të Kombeve të Bashkuara në Kosovë (UNMIK), dhe kërkoi që unë të raportoj në intervale kohore të rregullta për implementimin e mandatit të tij. Ky raport mbulon aktivitetet e UNMIK-ut dhe zhvillimet që lidhen me të, nga 16 korriku deri më 15 tetor 2017.

2. Prioritetet e Misionit vazhdojnë të jenë avancimi i sigurisë, i stabilitetit dhe i respektimit të të drejtave të njeriut në Kosovë dhe në rajon. Në avancimin e objektivave të tij, UNMIK-u vazhdon angazhimet e tij konstruktive me Prishtinën dhe Beogradin, me të gjitha komunitetet në Kosovë dhe me palët rajonale dhe ndërkombëtare. Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë (OSBE) dhe Forca e Kosovës (KFOR), vazhdojnë të përmbushin funksionet e tyre brenda kornizës së Rezolutës së Këshillit të Sigurimit 1244 (1999). Misioni i Bashkimit Evropian për Sundimin e Ligjit (EULEX) vazhdon praninë në Kosovë në pajtim me deklaratën e Kryetarit të Këshillit të Sigurimit, të datës 26 nëntor 2008 (S/PRST/2008/44) dhe raportit tim të datës 24 nëntor 2008 (S/2008/692). Agjencitë, fondet dhe programet e Kombeve të Bashkuara punojnë në partneritet me Misionin.

II. Zhvillimet kryesore politike dhe të sigurisë

3. Pas mbajtjes së zgjedhjeve të parakohshme parlamentare më 11 qershor 2017, në të cilat opozita fitoi numrin më të madh të votave deri tani, situata në Kosovë u përshkua nga një periudhë e tejzgjatur e negociatave, të cilat kulmuan me formimin e një Kuvendi dhe qeverie të re.

4. Kompromisi i arritur më 4 shtator u arrit si rezultat i kalimit të besnikërisë të partisë Aleanca për Kosovën e Re (AKR) të drejtuar nga Behgjet Pacolli, e cila në zgjedhjet parlamentare kishte siguruar katër ulëse në Kuvend. AKR u largua nga koalicioni i drejtuar nga Lidhja Demokratike e Kosovës (LDK), me të cilën kishte garuar në zgjedhje, për t'ju bashkuar koalicionit "PAN" të drejtuar nga Partia Demokratike e Kosovës (PDK), ku u përfshi edhe Aleanca për Ardhmërinë e Kosovës (AAK) dhe Nisma për Kosovën (NpK). Si rrjedhojë e këtij kompromisi, më 7 shtator Kuvendit iu krijua mundësia të rizgjedhë liderin e PDK-së, Kadri Veselin, për kryetar, pas së cilës Presidenti i Kosovës, Hashim Thaçi, ia dha mandatin liderit të AAK-së dhe kandidatit për kryeministër të koalicionit "PAN", Ramush Haradinajt, të formojë qeverinë e re.

5. Më 9 shtator, Kuvendi i Kosovës, me një shumicë të mjaftueshme, por shumë të vogël të votave prej 61 sosh për, nga 120 ulëse në Kuvend, e miratoi qeverinë e re të udhëhequr nga

kryeministri Haradinaj, me liderin e AKR-së Pacolli si zëvendëskryeministër i parë dhe ministër i Punëve të Jashtme. Mbështetja nga blloku i votuesve të serbëve etnikë të udhëhequr nga Lista Serbe, pas konsultimeve me Beogradin, ishte vendimtare në sigurimin e kësaj shumice. Qeveria e re, e cila paraqet një spektër politik relativisht të shumëllojshëm, përfshin pesë zëvendëskryeministra dhe 21 ministra, ku PDK i ka gjashtë ministri; AKR katër ministri, NpK dhe Lista Serbe secila nga tre ministri; AAK dhe komunitetet tjera dy ministri secila; dhe një ministri që nuk i përket asnjë partie. Përveç kësaj, Lista Serbe ka gjashtë poste të zëvendësministrave. Nga 21 ministri, vetëm dy udhëhiqen nga gra, duke shënuar një rënie nga 16.7% në 8.9%. Më optimist është fakti se dy nga pesë zëvendëskryetarë të Kuvendit të Kosovës janë gra dhe shtatë nga 14 komisione parlamentare kryesohen nga gra.

6. Pasi u vendos korniza e re qeverisëse, qeveria filloi t'u kthehet çështjeve të saj urgjente të cilat ishin të shumta. Çka është më e rëndësishme, në mbledhjen e tij të parë të qeverisë më 12 shtator, kryeministri Haradinaj i shkarkoi anëtarët e "Komisionit shtetëror për demarkimin e kufirit me Malin e Zi" në përpjekje për të rishikuar marrëveshjen për kufirin. Në një intervistë në Radio Televizionin e Kosovës (RTK1) më 26 shtator, kryeministri shprehu mendimin se kufiri me fqinjën Malin e Zi nuk është aty ku Komisioni paraprak shtetëror e kishte shënuar vijën e demarkacionit. Në ditën e njëjtë, derisa ishte në Podgoricë në një vizitë zyrtare, zëvendëskryeministri i parë dhe ministri i Punëve të Jashtme, Pacolli, duke folur në një konferencë të përbashkët për shtyp me homologun e tij malazez, Sërxfan Darmanoviq, theksoi se përbërja aktuale e Kuvendit të Kosovës e vështirëson ratifikimin e marrëveshjes së 26 gushtit të vitit 2015 për demarkimin e kufirit, dhe kërkoi "mirëkuptim dhe durim".

7. Më 22 shtator, kryeministri Haradinaj morri pjesë në një takim të rregullt të Këshillit ministror për integrim në Bashkimin Evropian, që u përqendrua në implementimin e agjendës evropiane të reformës, dhe inkurajoi Kuvendin e ri të punojë për legjislacionin e nevojshëm. Më pas, më 4 tetor, Kuvendi ratifikoi unanimisht marrëveshjen në mes Kosovës dhe Bashkimit Evropian të nënshkruar më 20 prill, për implementimin e ndihmës financiare sipas instrumentit të Bashkimit Evropian të vitit 2016 për ndihmë para aderimit.

8. Në fund të periudhës raportuese, të gjitha partitë politike ishin të angazhuara në mënyrë intensive në fushatën për zgjedhjet komunale mbarëkosovare, të planifikuara të mbahen më 22 tetor. Më 30 gusht, Komisioni Qendror i Zgjedhjeve certifikoi 91 subjekte politike: 35 parti politike, 1 koalicion, 30 iniciativa qytetare dhe 25 kandidatë të pavarur, duke garuar me një numër të përgjithshëm prej 7,300 kandidatësh për asamblatë komunale dhe për kryetarë. Edhe pse fillimisht të gjithë kandidatët ishin të certifikuar, më 12 shtator Komisioni vendosi të decertifikojë 87 kandidatë, të cilët ishin dënuar nga gjykatat e Kosovës në tri vitet e fundit, duke zbatuar për herë të parë nenin 29 të Ligjit për zgjedhjet e përgjithshme. Mirëpo, më 22 shtator Komisioni qendror i zgjedhjeve ishte i obliguar të ndryshojë vendimin e tij për decertifikim, pas një aktvendimi të Gjykatës Supreme se neni 29 ishte jokushtetues. Kështu që 87 kandidatët u lejuan të rifillojnë kandidaturat e tyre. Kjo nxiti shqetësim të serishëm nga shumë vëzhgues ndërkombëtarë dhe vendorë për integritetin e kritereve të së drejtës për t'u zgjedhur, si dhe për pavarësinë politike të gjyqësorit.

9. Disa pohime për kanosje dhe kërcënime kundër kandidatëve joserbë të Listës Serbe u raportuan në fund të korrikut, para dorëzimit të listave të partive në Komisionin qendror të zgjedhjeve. Më 26 dhe 28 korrik, një automjet që i përkiste kryetarit të Iniciativës Qytetare të Serbëve të Kosovës – Partia Social Demokrate, Olliver Ivanoviq, dhe një tjetër që i përkiste një kandidati për kryetar që nuk vinte nga Lista Serbe në Zveçan, u dogjën nga autorë të panjohur në veri të Mitrovicës, përkatësisht në Zveçan. Pas dorëzimit të listave të partive, katër kandidatë për asamble komunale u tërhoqën nga zgjedhjet dhe publikisht i premtuan përkrahjen e tyre Listës Serbe. Në fillim të fushatës për zgjedhjet komunale më 20 shtator, Përfaqësuesi im Special e dha një deklaratë duke potencuar rëndësinë e zgjedhjes së përfaqësuesve në mënyrë demokratike dhe transparente, duke ju bërë thirrje të gjithë liderëve dhe partive të sigurojnë një fushatë pa kërcënime dhe detyrime, duke ua mundësuar votuesve ushtrimin e të drejtave të tyre në mënyrë të lirë.

10. Derisa gjendja e përgjithshme e sigurisë në Kosovë ishte stabile gjatë periudhës raportuese, tensione të herëpashershme ka pasur, veçanërisht në veri. Më 7 gusht në Zubin Potok, autorë të panjohur hodhën një mjet shpërthyes në oborrin e një polici serb të Kosovës, i cili shërbente në sektorin e narkotikëve në stacionin policor në veri të Mitrovicës, duke i shkaktuar dëme materiale shtëpisë dhe tri automjeteve. Në dy incidente të ndara, një polic serb i Kosovës u sulmua fizikisht jashtë orarit të punës në Zubin Potok më 7 gusht, dhe një tjetër në veri të Mitrovicës më 2 shtator. Deri tani asnjë i dyshuar për këto incidente nuk është identifikuar nga policia.

11. UNMIK-u vazhdoi koordinimin e ngushtë me të gjithë partnerët ndërkombëtarë në terren për trajtimin e shqetësimeve të radikalizmit në shoqërinë kosovare dhe të rekrutimit të banorëve të Kosovës nga organizatat terroriste. Më 13 gusht, prokurorët e Kosovës shqiptuan paraburgim për dy të pandehur të dyshuar për kryerjen e pretenduar të veprave që lidhen me terrorizmin, duke përfshirë edhe qëllimin për t'u angazhuar në aksione të huaja luftarake. Dy të dyshuarit u kapën nga autoritetet turke kur ata tentuan të kalojnë ilegalisht kufirin e Turqisë me Sirinë më 28 korrik.

III. Veriu i Kosovës

12. Ngjarjet politike në veri të Kosovës u dominuan nga dinamika më e gjerë që lidhet me krijimin e qeverisë së re dhe zgjedhjet e ardhshme komunale. Tendenca mbizotëruese ishte dominimi i politikanëve serbë të Kosovës, publikisht të mbështetur nga Beogradi, duke inkurajuar pjesëmarrjen në zgjedhjet e Kosovës, brenda Listës Serbe.

13. Vlen të theksohet se Komisioni Qendror i Zgjedhjeve përfundimisht vendosi të mos përfshijë 1,200 vota me kusht në numërimin e fundit të zgjedhjeve parlamentare të Kosovës, me arsyetimin se votuesit të cilët hedhin vota me kusht duhet të paraqesin dokument identifikimi të Kosovës dhe jo dokument identifikimi të lëshuar nga institucionet e Qeverisë së Serbisë. Ky vendim më pas u mbështet nga Gjykata Supreme e Kosovës pas një ankese të Listës Serbe. Kjo çështje u bë argument i grindjeve në disa lokacione në veri të Kosovës, ku votuesit e zhvendosur të cilët posedonin vetëm dokumente identifikimi të Serbisë potencialisht mund të kenë ndikim të madh në rezultatin e zgjedhjeve.

14. Më 13 shtator, zyrat e organizatës së Kryqit të Kuq të Serbisë në mbarë Kosovën, u bastisën nga Policia e Kosovës, nën dyshimin e drejtimit të aktiviteteve të palejuara për mbledhjen e informacioneve për banorët lokalë, të cilat aktivitete në veri rezultuan me konfrontime fizike. Sipas organizatës së Kryqit të Kuq të Serbisë, këto aktivitete – të përkrahura nga Qeveria e Serbisë – janë inspektime të serbëve të Kosovës dhe të komuniteteve të tjera joshumicë, dhe nevojiten për planifikimin e ndihmës sociale. Gjatë operacionit në objektin e Kryqit të Kuq në veri të Mitrovicës, një turmë u mblodh jashtë për të bllokuar Policinë e Kosovës, duke rezultuar me së paku dy policë të lënduar.

15. Ka pasur pak përparim për rihapjen e urës kryesore në Mitrovicë për qarkullimin e automjeteve, në pajtim me marrëveshjen për liri të lëvizjes mbi urën në Mitrovicë, të arritur në dialogun e përkrahur nga Bashkimi Evropian më 25 gusht 2015. Kryetari i komunës në veri të Mitrovicës vazhdoi të qëndrojë pas mendimit se ofruesit e sigurisë duhet ta rrisin praninë e tyre para se ai të pajtohet për hapjen e urës.

16. Më 21 korrik, Bashkimi Evropian shpalli një vendim për anulimin e një projekti të planifikuar për ofrimin e 7.8 milionë eurove ndihmë financiare për ndërtimin e një qendre kulturore dhe një ndërtesë të re universitare, në komunën e Mitrovicës veriore. Në një deklaratë të lëshuar të njëjtën ditë, Përfaqësuesi Special i Bashkimit Evropian në Kosovë shpjegoi se, vendimi ishte marrë pasi komuna nuk i kishte përmbushur disa afate kohore të vazhduara për hapat përgatitorë për të mundësuar ndërtimin. Kryetari i komunës në veri të Mitrovicës publikisht e kritikoi deklaratën, duke pohuar se vendimi për anulimin e projektit lidhej me vonesat në hapjen e urës kryesore në Mitrovicë.

IV. Normalizimi i marrëdhënieve në mes të Beogradit dhe Prishtinës

17. Gjatë periudhës raportuese, dialogu i përkrahur nga Bashkimi Evropian në mes të Prishtinës dhe Beogradit rifilloi në nivel presidencial, me konsultime joformale në mes të presidentit Thaçi dhe presidentit serb Alleksandar Vuçiq, të mbajtur në Bruksel, dhe në margjina të hapjes së seancës së Asamblesë së Përgjithshme në Nju Jork.

18. Pas një konsultimi të tillë më 31 gusht në Bruksel, Përfaqësuesja e Lartë e Bashkimit Evropian për punë të jashtme dhe politika të sigurisë, njoftoi se palët ishin “pajtuar lidhur me hapat përfundimtarë për implementimin e plotë të Marrëveshjes për gjyqësorin deri më 17 tetor 2017”. Ndonëse më vonë u arrit përparim në implementimin e kësaj marrëveshjeje, veçanërisht për sa i përket rekrutimit formal të gjyqtarëve, prokurorëve dhe personelit tjetër gjyqësor, zbrazëtira të rëndësishme mbeten, duke përfshirë edhe përkthimin e legjislacionit kyç në gjuhën serbe, rinovimin e objekteve, masat e sigurisë për personelin në Mitrovicë, dhe ofrimin e garancive adekuate nga Beogradi lidhur me të drejtat pensionale dhe të drejtat e tjera, të cilat i gëzojnë gjyqtarët dhe prokurorët serbë të Kosovës. Në fund të periudhës raportuese nuk ishte e qartë nëse do të përmbushej afati i fundit i 17 tetorit, edhe pse të gjitha palët u pajtuan se përmbushja e këtij afati do të paraqiste një dëshmi të rëndësishme të vullnetit të mirë për të arritur progres në implementimin e marrëveshjeve

ekzistuese.

19. Çka është edhe më e rëndësishme, akterët politikë në të dyja anët theksuan rëndësinë e zhvendosjes së dialogut në çështje edhe më të thella. Në këtë kontekst, Presidenti Vuçiq vazhdoi me iniciativën e tij rreth nisjes së një “dialogu të brendshëm” për çështjen e Kosovës, e cila, ashtu siç u shpjegua gjatë një interviste më 28 korrik në *Radio Televizionin e Serbisë*, synon të avancojë diskutimin për të gjetur një zgjidhje për çështjen e Kosovës. Më pas, në një fjalim drejtuar popullit në një transmetim televiziv më 12 shtator, presidenti formalisht shpalli një fazë të re të dialogut të brendshëm që do të fillonte në tetor 2017, rezultati i të cilit do të përcaktonte “marrëdhëniet në mes të Serbisë dhe Kosovës”, dhe do të siguronte rrjedhën e më tutjeshme të së ardhmes së Serbisë. Ai po ashtu njoftoi se e kishte ngarkuar me detyrë kryeministren Ana Brnabiq që të koordinojë institucionalizimin e procesit të dialogut, dhe krijimin e një grupi punues të gjerë përfaqësimi, duke përfshirë edhe anëtarë të Qeverisë, të opozitës, të shoqërisë civile dhe të institucioneve religjioze.

20. Paralelisht, në korrik Presidenti Thaçi tha se kishte ardhur koha të hapet një fazë e re e dialogut “që do të çonte në normalizim të plotë të marrëdhënieve në mes të Beogradit dhe Prishtinës”. Duke potencuar se Kosova duhet të përfaqësohet “në pajtueshmëri sa më të plotë të mundshme”, Presidenti bëri thirrje për krijimin e një “ekipi të unitetit” për të përfaqësuar institucionet e Kosovës, partitë politike dhe shoqërinë civile në dialogun e mbështetur nga Bashkimi Evropian. Ngjashëm, në fjalimin e tij inaugurues më 9 shtator, kryeministri Haradinaj, duke theksuar se “nuk ka alternativë për dialogun me Serbinë”, dhe përkundër “historisë tragjike, ne nuk mund ta ndryshojmë faktin se ne jemi fqinj”, tha se dialogu duhet “drejtuar kah populli dhe jo vetëm kah elita politike”. Ai gjithashtu inkurajoi më shumë diskutim të brendshëm në Kosovë, duke përfshirë edhe shoqërinë civile, mediat dhe opozitën politike. Presidenti Thaçi po ashtu kërkoi përfshirjen e Shteteve të Bashkuara në fazën përfundimtare të dialogut të përkrahur nga Bashkimi Evropian. Në një takim më 29 shtator me nënkryetarin e Shteteve të Bashkuara, Michael Pence, gjatë një vizite zyrtare në Shtetet e Bashkuara, presidenti Thaçi theksoi se përfshirja e Shteteve të Bashkuara është “vendimtare për arritjen e një marrëveshjeje përfundimtare, të zbatueshme për të dyja palët.”

V. Kthimet, pajtimi, trashëgimia kulturore dhe marrëdhëniet në mes të komuniteteve

21. Gjatë periudhës raportuese, Zyra e Komisionerit të Lartë të Kombeve të Bashkuara për Refugjatë (UNHCR) regjistroi një numër të përgjithshëm prej 113 kthime individuale vullnetare në Kosovë (61 femra, 52 meshkuj), nga pjesëtarët e komuniteteve joshumicë. UNHCR-ja vlerëson se, në fund të shtatorit 2017, numri i përgjithshëm i personave të zhvendosur brenda vendit të cilët jetojnë në Kosovë ishte 16,418. Nga ky numër, 54 për qind janë serbë, 42 për qind janë shqiptarë dhe 3 për qind janë pjesëtarë të komunitetit rom-ashkali-egjiptian (të tjerë: 1 për qind). Ndërkohë, 31 individë kërkuan azil në Kosovë gjatë periudhës raportuese, duke e çuar numrin e përgjithshëm në 112 individë. Institucionet e Kosovës azilkërkuesve u sigurojnë banim, ushqim, kujdes mjekësor dhe qasje në shkollë për të miturit, dhe nuk e kufizojnë lirinë e tyre të lëvizjes brenda Kosovës.

22. Institucionet e Kosovës kanë bërë përpjekje të mëdha për të përmirësuar qasjen në arsim për pjesëtarët e komunitetit rom-ashkali-egjiptian. Vlen të theksohet se më 6 shtator,

Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë e Kosovës bëri thirrje për të aplikuar për 500 bursa në mbarë Kosovën për nxënësit e shkollave të mesme nga ky komunitet, për vitin akademik 2017-2018.

23. UNMIK-u vazhdoi të monitorojë zhvillimet lidhur me avancimin dhe mbrojtjen e trashëgimisë fetare dhe kulturore. Nuk është vërejtur asnjë përparim lidhur me zbatimin e aktvendimit të majit 2016 të Gjykatës Kushtetuese të Kosovës, përmes të cilit konfirmohet se 23.5 hektarë tokë e kontestuar rreth Manastirit Ortodoks të Deçanit ishte pronë e ligjshme e Manastirit. Pas refuzimit të autoriteteve komunale të Deçanit që tokën ta regjistrojnë si pronë e Manastirit në pajtim me aktvendimin e Gjykatës, Manastiri e ngriti çështjen në zyrën kadastrale komunale në Deçan, që funksionon nën Ministrinë e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor.

24. Në korrik, Kisha Ortodokse Serbe i kërkoi Qeverisë në Prishtinë të zgjidhin çështjen e shumave të qirasë të papaguara nga nëntori 2013, për hapësirat që i përkasin Kishës Ortodokse Serbe e që shfrytëzohen nga Agjencia Kundër Korrupsionit. Buxheti i Agjencisë, e cila i raporton drejtpërsëdrejti Kuvendit të Kosovës, miratohet nga Kuvendi në baza vjetore dhe mbështetet nga Banka Botërore përmes një granti.

25. Një zhvillim pozitiv është se komuna e Pejës e shënoi “ditën e tolerancës ndërfaqetare” më 21 shtator. Me përkrahjen e komunës, përfaqësuesit e komuniteteve të ndryshme fetare u mblodhën për të diskutuar tolerancën ndërfaqetare, dhe po ashtu u takuan me banorët lokalë për të përcjellë mesazhe të paqes dhe tolerancës në mesin e të gjitha komuniteteve.

26. Më 4 tetor, Ministria e Punëve të Jashtme e Kosovës lëshoi një komunikatë, duke e shpallur vendimin e saj për të mos aplikuar për anëtarësim në UNESCO në vitin 2017. Ndonëse pranoi se anëtarësimi në organizata ndërkombëtare vazhdonte të jetë prioritet për Kosovën, Ministria e Jashtme theksoi se vendimi për të shtyrë aplikimin e saj në UNESCO ishte thjeshtë “pragmatik” dhe se ishte marrë në bashkëpunim të ngushtë me përkrahësit ndërkombëtarë të Kosovës.

27. UNMIK-u vazhdoi përpjekjet për të përmirësuar barazinë gjinore në institucionet komunale, duke inkurajuar emërtimin e kandidateve femra të kualifikuara në administratat lokale. Vlen të theksohet se 36 nga 38 komuna të Kosovës kanë caktuar zyrtarë për barazi gjinore.

VI. Sundimi i ligjit dhe të drejtat e njeriut

28. Në pajtim me vendimin e shpallur nga zëdhënësi im më 26 maj, është krijuar një fond i mirëbesimit lidhur me zbatimin e projekteve për ndihmë, nga të cilat do të përfitojnë komuniteti rom, ashkali dhe egjiptian në veri dhe në jug të Mitrovicës, si dhe në Leposaviq. UNMIK-u ka zhvilluar një kategori të projekteve për trajtimin e nevojave më urgjente për komunitetin ashkali, egjiptian dhe rom në veri të Kosovës, përkatësisht në infrastrukturë, ofrim të shërbimeve dhe mjete jetese, me një shumë të përgjithshme të projekteve prej rreth 4.5 milionë dollarë amerikanë. Paralelisht, UNMIK-u dhe Departamenti për operacione paqeruajtëse inicioi takim me përfaqësuesit e shteteve anëtare në Prishtinë, përkatësisht në Nju Jork, në mënyrë që të marrin

përkrahje financiare për fondin e mirëbesimit. Së këndejmi, ftoj shtetet anëtare të kontribuojnë me zemërgjerësi në fondin e mirëbesimit, i cili deri tani nuk ka marrë asnjë zotim.

29. Më 28 korrik, përfaqësues të UNMIK-ut dhe të organizatave të tjera ndërkombëtare, duke përfshirë OSBE-në, Bashkimin Evropian dhe Këshillin e Evropës, si dhe shoqërinë civile, morën pjesë në një takim koordinues për “Trajtimin e së kaluarës”, i organizuar dhe i kryesuar nga Ambasada e Zvicrës në Kosovë. Më 4 gusht, në takimin e katërt konsultativ për krijimin e Komisionit për të vërtetën dhe pajtimin, Zyra e Presidentit paraqiti një projektdekret presidencial për krijimin e një ekipi përgatitor. Ekipi do të përbëhet nga dhjetë anëtarë, duke përfshirë anëtarë të shoqërisë civile dhe një përfaqësues nga zyra e Presidentit. Më pas, UNMIK-u dhe Zyra e Komisionerit të Lartë të Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Njeriut, ia dërguan një parashtrësë të përbashkët të komenteve për projektdekretin Zyrës së Presidentit. Një takim i pestë konsultativ u mbajt më 4 tetor, në të cilin Zyra e Presidentit të Kosovës paraqiti një propozim të rishikuar për caktimin e ekipit përgatitor të Komisionit, dhe njoftoi se do të siguronte ndihmë financiare për punën e ekipit në vitin 2017 dhe 2018. Që nga 15 tetori, miratimi i rregullores normative për krijimin e Komisionit të së vërtetës dhe pajtimit është në pritje.

30. Më 31 korrik, presidenti i Kosovës dekretoi emërtimin e 53 gjyqtarëve të rinj, duke përfshirë edhe 12 gra. Mirëpo, sistemi gjyqësor i Kosovës akoma ka shkallë të lartë të vendeve të zbrazëta që ndikojnë negativisht në efikasitetin dhe efektivitetin e administrimit të drejtësisë: aktualisht ka një numër të lëndëve të pazgjidhura që vlerësohet të jetë përafërsisht 350,000.

31. Dhuna në baza gjinore ende mbetet një sfidë e rëndësishme për Kosovën. Sipas një ankete të vitit 2015 të realizuar nga Rrjeti i Grave të Kosovës, 68 për qind e grave në Kosovë kanë përjetuar ndonjë formë të dhunës në familje. Vlen të ceket se më 21 gusht, Gjykata e Apelit e rriti dënimin me burgim për një individ të shpallur fajtor për vrasje të rëndë të gruas së tij nga 12 në 17 vjet heqje lirie. Ky rast ka tërhequr vëmendje të madhe të mediave, dhe rezultoi me organizimin e protestave nga organizatat e shoqërisë civile, si reagim ndaj dënimeve të ulëta të shqiptuara nga instanca e parë në gjykatën themelore të Prizrenit.

32. Më 19 korrik, gjykata themelore në Prishtinë shpalli fajtor pesë të pandehur në rigjykimin e rastit “Badovci” lidhur me tentimnxitje për të kryerje e akteve terroriste. Sipas prokurorisë, grupi kishte për qëllim të publikojë një video të ISIS-it në internet. Gjykata i uli dënimet e shqiptuara për të akuzuarit nga numri i përgjithshëm prej 49 vite në 12.5 vite burgim.

33. Më 22 gusht, gjykata themelore e Prishtinës liroi nga paraburgimi katër anëtarë të partisë opozitare Vetëvendosje, të akuzuar për kryerjen e akteve terroriste me hedhjen e mjeteve shpërthyes në ndërtesën e Kuvendit, më 4 gusht 2016. Lirimi i tyre erdhi pas vdekjes së një anëtari tjetër të Vetëvendosjes derisa ishte i paraburgosur në Prizren. Që të katër të akuzuarit aktualisht janë në arrest shtëpiak.

34. Gjykimi i Zoran Vukotiqit filloi në Gjykatën Themelore të Mitrovicës, më 26 shtator. Në

prill, Prokuroria Speciale e Kosovës kishte ngritur aktakuzë kundër të pandehurit për krime lufte kundër popullatës civile, pas ekstradimit të tij nga Mali i Zi, në bazë të një letër-rreshtimi ndërkombëtar të lëshuar nga UNMIK-u, me kërkesë të autoriteteve të Kosovës.

35. Pas tryezës së rrumbullakët të mbajtur në Gjenevë për personat e pagjetur, të kryesuar nga Përfaqësuesi im Special, më 23 gusht Qendra Burimore për Personat e Zhdukur e financuar nga UNMIK-u, organizoi një konferencë për sfidat në identifikimin e mbetjeve njerëzore. Pjesëmarrësit potencuan nevojën e trajtimit të pohimeve për identifikime të gabuara të personave të zhdukur, dhe rekomanduan që Qeveria e Kosovës të krijojë një grup veprues për këtë çështje. Në një zhvillim të ngjashëm, UNMIK-u përgatiti një dokumentar 13-minutësh, “Diçka ende mungon”, për të shënuar ditën ndërkombëtare për viktimat e zhdukjeve të detyrueshme më 30 gusht. Ky dokumentar, i cili u transmetua në dy kanalet kryesore televizive në Kosovë, thekson përpjekjet e asociacioneve të familjeve të këtij vendi për të zbardhur fatin e të afërmeve të tyre të zhdukur, derisa krijojnë besimin në mes të komuniteteve.

36. Implementimi efektiv i strategjive dhe i planeve të veprimit të Kosovës kundër krimeve të rënda dhe krimit të organizuar, duke përfshirë edhe kontrabandimin me narkotikë, trafikimin e genieve njerëzore dhe format tjera të krimit, vazhdojnë të jenë një sfidë e madhe, madje edhe për shkak të fondeve të kufizuara të ndara për administrimin e drejtësisë në Kosovë. Vlen të theksohet se në vitin 2017, shuma a ndarë për funksionimin e gjykatave dhe shërbimeve të prokurorisë korrespondon me 1.45 për qind të buxhetit të përgjithshëm të Qeverisë. Një gjë pozitive është se më 18 shtator, ministri i ri i Drejtësisë, nxori një udhëzim administrativ për të lehtësuar zbatimin e Ligjit për menaxhimin e pasurisë së sekuestruar dhe konfiskuar, një ligj ky kyç për trajtimin më të mirë të krimeve të rënda dhe krimit të organizuar.

37. Në një diskutim në panel të organizuar nga një grup i organizatave joqeveritare më 9 tetor, presidenti Thaçi e kundërshtoi legjitimitetin e Dhomave të Specializuara duke e thirr atë “gjykatë monoetnike që do të dëmtonte përpjekjet për pajtim”. Ai shtoi se për krijimin e tyre ishte pajtuar jo pse besonte se do të jenë një gjykatë e drejtë, por për shkak se bashkësia ndërkombëtare kishte premtuar “liberalizimin e vizave, krijimin e ushtrisë së Kosovës dhe përkrahjen e anëtarësimit të Kosovës në organizata ndërkombëtare, duke përfshirë UNESCO-n dhe Këshillin e Evropës”. Këto deklaramë u mohuan nga shumë përfaqësues të bashkësisë ndërkombëtare në Prishtinë.

VII. Gratë, paqja dhe siguria

38. UNMIK-u vazhdoi monitorimin e zhvillimeve lidhur me procesin e pajtimit dhe verifikimit të të mbijetuarve të dhunës seksuale që lidhet me konfliktin. Më 22 shtator, Qeveria e Kosovës e miratoi Projektligjin për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për buxhetin e Kosovës për vitin 2017, ku përfshihej vendimi për ndarjen e 200,000 eurove për të përkrahur asociacionet që merren me viktimat e dhunës seksuale si pasojë e konfliktit. Në një mbledhje të Qeverisë më 23 shtator, ministri i Financave lajmëroi se afati i fundit për verifikim të të mbijetuarve të dhunës

seksuale si pasojë e konfliktit do të shkurtohet nga pesë vite në pesë muaj, me sa duket për të shpejtuar pagesën për të mbijetuarit. Mirëpo, ky shkak është për t'u shqetësuar se afati i shkurtuar do të rezultojë me mosshqyrtimin e shumë rasteve.

39. Rrjeti i Grave të Kosovës së bashku me UN Women, i ka mbështetur të mbijetuarat e dhunës seksuale si pasojë e konfliktit përmes projektit “Përkrahja e grave të mbijetuara të dhunës seksuale”, që ka siguruar 58 mikrogrante për gratë e mbijetuara, për fuqizimin e tyre ekonomik si dhe përkrahjen psikosociale. Mbi 100 gra të mbijetuara pritet të përfitojnë nga projekti, që përfundon në dhjetor 2017. Përveç kësaj, më 29-31 gusht, Instituti i Kosovës për Administratë Publike dhe UN Women, ofruan trajnim për anëtarët e Komisionit qeveritar për njohjen dhe verifikimin e të mbijetuarve të dhunës seksuale gjatë luftës së Kosovës. Trajnimi u përqendrua në mandatin e komisionit, në trajtimin e sigurt të informacioneve dhe në praktikat më të mira për identifikimin e dhunës seksuale si pasojë e konfliktit.

40. Më 14 shtator, kryeministri Haradinaj mori pjesë në një ngjarje që kishte të bënte me publikimin e komenteve për Ligjin mbi barazinë gjinore, që synon të sqarojë paqartësitë në Ligj dhe të promovojë implementimin e tij. Në këtë ngjarje, kryeministri shprehu keqardhje për përfaqësimin e ulët të grave në Qeveri, dhe u zotua se do të angazhohet për avancimin e barazisë gjinore.

41. Përveç përfaqësimit dhe pjesëmarrjes së ulët të grave në organet qeveritare dhe në politikë, një raport i fundit i shpallur nga Instituti GAP për studime të avancuara në Kosovë, erdhi në përfundim se përfaqësimi i grave në bordet e ndërmarrjeve publike dhe në agjencitë e pavarura në Kosovë është shumë i ulët (në mes 15 deri më 16%), dhe rekomandoi paraqitjen e një sistemi të kuotës në mënyrë që të rritet pjesëmarrja e grave. Ministri i Zhvillimit Ekonomik, i cili ishte i pranishëm në paraqitjen e raportit, shprehu zotimin e tij për përfaqësim më të madh të grave në ndërmarrjet publike.

VIII. Partneritetet dhe bashkëpunimi

42. Gjatë periudhës raportuese, UNMIK-u vazhdoi angazhimin në të gjitha nivelet e Qeverisë, në veçanti me administratat lokale, përmes një sërë iniciativash, me synimin për të avancuar ndërtimin e besimit në mes të komuniteteve dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut. Si pjesë e këtij angazhimi, Përfaqësuesi im Special vazhdoi vizitat e tij në të gjitha komunat e Kosovës. Ky Mision gjithashtu përkrahu dy takime të iniciuara nga autoritetet lokale për fuqizimin e mekanizmave ligjorë ekzistues për mbrojtjen dhe avancimin e të drejtave të komuniteteve.

43. Ky Mision vazhdoi të inkurajojë në mënyrë aktive bashkëpunimin në mes të komuniteteve. Në këtë frymë u realizuan qasjet pjesëmarrëse në qeverisje lokale në disa komuna: në zonat me popullatë të përzier etnike në komunën e Graçanicës, Rahovecit, Pejës, Ranillugut, Gjakovës, Gjilanit dhe të Prizrenit, u mbajtën dëgjime publike lidhur me procesin e planifikimit për buxhetin e vitit 2018. Gjithashtu, më 8 shtator 2017, rreth 40 sipërmarrës serbë dhe shqiptarë të Kosovës nga Kosova lindore u tubuan në Gjilan për panairin vjeshtor të sipërmarrësisë rajonale, që synonte përkrahjen e partneriteteve biznesore në mes tyre.

44. UNMIK-u vazhdoi të ofrojë shërbime të verifikimit të dokumentacionit. Një numër i përgjithshëm prej 606 dokumenteve u shqyrtuan gjatë periudhës raportuese, ku 340 ndërlihdeshin me pensionet dhe 266 me gjendjen civile, siç janë dokumentet për shkollimin e mesëm, diplomat universitare, si dhe certifikatat e martesave, të lindjes dhe e të vdekjes. UNMIK-u vazhdoi të mundësojë ndërlihdjen në mes të autoriteteve të Kosovës dhe Organizatës Ndërkombëtare Policore kundër Krimit (INTERPOL). Gjatë periudhës raportuese, UNMIK-u ka pranuar 30 kërkesa për lëshimin e letër-rreshtimeve ndërkombëtare; katër njoftime të kuqe u shpallën dhe gjashtë u anuluan. Nga 26 deri më 29 shtator, UNMIK-u morri pjesë në Asamblenë e Përgjithshme të 86-të të INTERPOL-it në Pekin, Kinë. Para Asamblesë së Përgjithshme, Kosova e tërhoqi kërkesën për anëtarësim në INTERPOL.

IX. Vrojtimet

45. Dëshiroj t'a lavdëroj punën e institucioneve të Kosovës për ruajtjen e mjedisit të qetë gjatë periudhës së zgjatur të paqartësive politike që pasoj pas zgjedhjeve parlamentare të 11 qershorit. Koalicionit të ri qeverisës i uroj sukses në tejkalimin e një numri të madh sfidash, me të cilat ballafaqohet Kosova dhe në punën për trajtimin e nevojave themelore të popullatës së Kosovës.

46. Ngritja e kapaciteteve dhe e institucioneve të efektshme ka qenë sfiduese për Kosovën dhe përkrahësit e saj ndërkombëtarë gjatë një periudhe të gjatë. Përkundër përpjekjeve të përkushtuara, acarimi i zgjedhësve ka shënuar rritje me kalimin e kohës, siç është pasqyruar edhe në zgjedhjet e qershorit. Kushdo që të jetë në pushtet, partitë dhe liderët e tyre kanë përgjegjësi të njëjta. UNMIK-u do të vazhdojë me përkrahjen e përpjekjeve drejt arritjes së paqes dhe stabilitetit afatgjatë në Kosovë.

47. Pjesë e rëndësishme në arritjen e këtyre objektivave është përparimi stabil në procesin e normalizimit të marrëdhënieve mes Beogradit dhe Prishtinës. Dialogu politik mes Prishtinës dhe Beogradit, i cili përkrahet nga Bashkimi Evropian dhe që kërkon përkushtim, pranim dhe zbatim të paluhatsëm të marrëveshjeve të nënshkruara në vitin 2013, shpesh është përcjellë me zhagjitje. Marrëveshjet e nivelit të lartë si ato të vjetrat, ashtu edhe të rejat, kanë domethënie vetëm nëse kanë përkrahjen e gjerë të të dyja palëve.

48. Për shumë vite, UNMIK-u ka qenë i përkushtuar në mbështetjen e Bashkimit Evropian me qëllim të avancimit të dialogut politik. Thënë më konkretisht, Misioni ka qenë i angazhuar në krijimin e besimit mes komuniteteve në Kosovë, gjë që drejtpërdrejtë ndikon në përparimin e bisedimeve politike. Megjithatë, sukcesi i përpjekjeve të Misionit në nivel të komunitetit varet nga mbajtja e hapit të këtyre bisedimeve me realitetin praktik në terren.

49. Siç është theksuar më herët, sundimi i ligjit dhe zbatimi i tij i paanshëm janë thelbësor për arritjen e përparimit. Së këndejmi, dëshiroj të nënvizoj dhe të vlerësoj lartë përpjekjet e institucioneve të Kosovës në trajtimin e sfidave të shumta të sistemit të drejtësisë dhe në sigurimin e ofrimit të drejtësisë si pjesë e procesit të arritjes së paqes afatgjatë. Po ashtu, i ftoj liderët e Kosovës që të gjykojnë drejtë me rastin e dhënies së deklaratave publike lidhur me

mekanizmat e drejtësisë ndërkombëtare, posaçërisht lidhur me Dhomat e Specializuara, të cilat përfaqësojnë bazën e sigurimit të drejtësisë për viktimat e konfliktit të kaluar.

50. Gjithashtu, dëshiroj të theksoj ftesën time për shtetet anëtare të OKB-së lidhur me përkrahjen e fondit të mirëbesimit, të themeluar pas rekomandimeve të Panelit këshillëdhënës për të drejta të njeriut. Përkrahja e tyre zemërgjerë do të ndikojë pozitivisht në trajtimin e nevojave më urgjente të komuniteteve të prekura.

51. I jam mirënjohës Përfaqësuesit tim Special, Zahir Tanin, dhe Misionit në përgjithësi për angazhimin e tyre të vazhdueshëm me udhëheqësit dhe palët në kryesore në kuadër të përpjekjeve të bashkërenduara në krijimin e besimit më të madh mes komuniteteve dhe të promovimit të përparimit dhe stabilitetit afatgjatë në Kosovë e regjion. Kapacitetet e UNMIK-ut mbesin në shërbim të të gjithë partnerëve që i kontribuojnë këtyre objektivave.

52. Në fund, dua të ritheksojë mirënjohjen time për agjencitë, fondet dhe programet e Kombeve të Bashkuara në teren për bashkëpunimin e tyre të vlefshëm me UNMIK-un dhe me partnerët afatgjatë të Kombeve të Bashkuara në Kosovë, duke përfshirë KFOR-in, Bashkimin Evropian dhe OSBE-në.

Shtojca I

Raport i Përfaqësueses së Lartë të Bashkimit Evropian për punë të jashtme dhe politika të sigurisë për Sekretarin e Përgjithshëm të OKB-së lidhur me aktivitetet e Misionit për Sundimin e Ligjit në Kosovë prej datës 16 korrik deri më 15 tetor 2017

1. Përmbledhje

Më 26 shtator u takua Bordi i Përbashkët për Koordinimin e Sundimit të Ligjit (BPKSL). BPKSL-ja është mekanizëm koordinues mes institucioneve të Kosovës, Zyrës së Përfaqësuesit Special të Bashkimit Evropian/Zyra e BE-së në Kosovë (EUSR/EUO) dhe EULEX-it. Në këtë mbledhje u paraqit Raporti i progresit të marrëveshjes Compact, ku u theksuan përparimet e arritura mes korrikut 2016 dhe qershorit 2017, duke nënvizuar njëkohësisht se institucionet për sundimin e ligjit në Kosovë kanë marrë përgjegjësi më të mëdha në zbatimin e funksioneve të tyre në mënyrë të pavarur. Megjithatë, po ashtu është theksuar se institucionet përkatëse në Kosovë duhet të intensifikojnë përpjekjet e tyre në trajtimin e sfidave të mbetura nga fusha e sundimit të ligjit, duke përfshirë edhe problemet e përhapura të ndërhyrjes politike dhe të korrupsionit.

Më 31 gusht 2017, në kuadër të dialogut të nivelit të lartë të përkrahur nga BE-ja u caktua data 17 tetor 2017 si datë kur do të bëhet integrimi i gjyqtarëve, prokurorëve dhe personelit administrativë gjyqësorë në sistemin e Kosovës. Brenda këtij konteksti, EULEX-i vazhdon me përkrahjen e Këshillit Gjyqësor dhe Këshillit Prokurorial në shkallën më të lartë të mundur me qëllim që këta dy këshilla t'i plotësojnë obligimet e tyre. Nxjerrja në përputhje me marrëveshjen e Brukselit e Udhëzimit administrativ për kriteret e shtetësisë nga ana e Ministrisë së Punëve të

Brendshme paraqet një të arritur.

2. Aktivitetet e EULEX-it

2.1 Ekzekutivi

Krimet e luftës

Më 18 gusht një panel i përbërë prej një gjyqtari vendor dhe dy gjyqtarëve të EULEX-it i Gjykatës Supreme shpalli aktgjykimin për lëndën e krimeve të luftës “Drenica 2”, duke refuzuar kërkesat e avokatit dhe të prokurorisë për mbrojtje të ligjshmërisë. Rrjedhimisht, Gjykata Supreme vërtetoi dënimin prej gjashtë vite burg ndaj tre të pandehurve dhe dënimin prej tri vitesh burg ndaj gjashtë të pandehurve të tjerë, ashtu siç janë shpallur nga Gjykata e Apelit.

Më 26 shtator një panel i gjyqtarëve të EULEX-it në Gjykatën Themelore të Mitrovicës filloi shqyrtimin kryesor kundër Zoran Vukotiqit në lëndën “Vukotiq I”. I pandehuri është ekstraduar nga Mali i Zi, dhe akuzohet për krime të luftës kundër popullatës civile në Kosovë.

Një panel i gjyqtarëve të EULEX-it në Gjykatën Themelore të Mitrovicës vazhdoi me shqyrtimin e lëndës së krimeve të luftës kundër Olliver Ivanoviqit. Në shkurt të vitit 2017, Gjykata e Apelit anuloi aktgjykimin e mëparshëm të Gjykatës Themelore në Mitrovicë, përmes së cilit i pandehuri dënohej me 9 vite heqje lirie, dhe ktheu lëndën në rigjykim.

Krimi i organizuar dhe korrupsioni

Në Gjykatën Themelore të Prishtinës, gjyqtarët e EULEX-it në një panel të përbashkët me gjyqtarët vendorë, vazhduan me shqyrtimin e lëndëve të tjera të krimet të organizuar, duke përfshirë lëndët “MTPT” dhe “Naser Kelmendi”.

Më 15 gusht, paneli i përbërë prej një gjyqtari vendor dhe dy gjyqtarëve të EULEX-it në Gjykatën Themelore të Prishtinës filluan shqyrtimin kryesor kundër një të pandehuri në lëndën e trafikimit të organeve njerëzore “Medicus”.

Krimet e tjera të rënda

Më 3 tetor, një panel i gjyqtarëve të EULEX-it në Gjykatën Themelore të Mitrovicës filloi rigjykimin për lëndën kundër dy të pandehurve të akuzuar për keqpërdorim të detyrës zyrtare apo të autoritetit dhe mashtrim në detyrë.

Ngritja e kapaciteteve

Në korrik, tre zyrtarë ndërlidhës të Njësisë për Bashkërendimin e Zbatimit të së Drejtës Ndërkombëtare (NjBZDN) të Policisë së Kosovës (PK) dhe dy zyrtarë ndërlidhës nga EULEX-i morën pjesë në një vizitë treditore studimore në selinë e Europolit në Hagë, ku u fokusuan në rritjen e kapaciteteve ekzekutive të NjBZDN PK-së dhe të punës operationale lidhur me bashkëpunimin ndërkombëtar të policisë. Vizita studimore është organizuar në kuadër të projektit të përkrahur dhe financuar nga EULEX-i që ka për qëllim inkurajimin e PK-së për

zbatimin e praktikave më të mira evropiane në luftën kundër krimit të organizuar ndërkombëtar.

Instituti i Mjekësisë Ligjore

EULEX-i vazhdoi punën rreth lëndëve të mbetura nga lëmi i autopsisë dhe ekzaminimit klinik, si dhe nga lëmi i riasocimit të mbetjeve mortore. Më 23 gusht, EULEX-i mori pjesë në konferencën për persona të zhdukur, të mbajtur në Prishtinë dhe të organizuar nga Qendra e Resurseve për Persona të Zhdukur, e cila u mbështet nga Ambasada Britanike në Prishtinë. Në këtë konferencë EULEX-i bëri prezantimin lidhur me aktivitetet për hapjen e lëndëve tanimë të mbyllura. Përpjekjet e përgjithshme të EULEX-it kanë rezultuar me identifikimin e suksesshëm të një numri personash të zhdukur. EULEX-i gjithashtu i ka lutur familjarët e personave të zhdukur që t'i sjellin mostrat e ADN-së. Më shumë se 100 persona nga lista e personave të zhdukur nuk mund të identifikohen në bazë të ADN-së për shkak të mosekzistimit të mostrave referente.

EULEX-i ka bërë zhvarrimin e një varreze në zonën e Mitrovicës që ka rezultuar me identifikimin e një individi. Misioni gjithashtu ka zhvarrosur një kufomë, e cila u zbulua gjatë vlerësimit të një vendi në Gllarevë (komuna e Klinës). Kufoma dyshohet të jetë vrarë gjatë luftës në Kosovë. Zhvarrime ka pasur edhe në Prizren dhe Fushë Kosovë, si dhe në fshatin Domaj. EULEX-i gjithashtu ka realizuar një vlerësim të vendit në Zubin Potok. Mbetjet e katër personave serbë janë varrosur në Prizren me autorizimin e prokurorit dhe të familjeve të viktimave.

Të drejtat pronësore

Paneli i ankesave i Agjencisë Kosovare të Pronave nuk ka pranuar ankesa të reja. Në ndërkohë, ky Panel ka marrë vendim për 19 ankesa, ndërsa pritet që të merr vendimin edhe për 246 ankesa të tjera.

Në periudhën prej 16 korrikut 2017 deri më 12 tetor, Dhoma e Posaçme e Gjykatës Supreme për Çështje të Privatizimit ka marrë 563 vendime për lëndët në instancën e parë dhe ka përfunduar 96 raste në nivel të panelit të ankesave.

2.2 Fuqizimi

Më 7-8 korrik Ministria e Drejtësisë filloi me sesionet e grupit punues për rishikimin e Kodit penal dhe Kodit të procedurës penale, të cilat u pasuan me sesionet e tjera të mbajtura më 14-15 korrik, si dhe me 22-23 e 29-30 shtator. Vitin e kaluar, së bashku me EUSR/EUO, përmes Mekanizimit për shqyrtim legjislativ EULEX-i ofroi këshilla të ekspertëve për të dy kodet.

Më 3 gusht EULEX-i morri pjesë në sesionin e Komisionit normativ të Këshillit Gjyqësor të Kosovës (KGjK) lidhur me miratimin e amendamenteve të Rregullores për përzgjedhjen, emërimin, vlerësimin, pezullimin dhe shkarkimin nga zyra të kryetarit të gjyqtarëve dhe gjyqtarëve mbikëqyrës. Kjo ka ardhur pas vendimit të Gjykatës Kushtetuese, e cila anuloi procesin e mëparshëm të përzgjedhjes, dhe konstatoi se mekanizimi i zbatuar nga KGjK-ja për emërimin e kandidatit në postin e kryetarit të Gjykatës Supreme dhe kryetarit të Gjykatës së

Apelit nuk ka garantuar sa duhet një proces të votimit të barabartë, të bazuar në merita, transparent dhe të hapur. EULEX-i dhe EUSR-ja, në bashkëpunim me partnerët e tjerë, më parë kishin punuar me KGJK-në në përmirësimin e rregullores përkatëse të Këshillit. Megjithatë, pasi që EULEX-i kishte përcjellë përsëritjen e procesit të votimit, është vlerësuar se asnjë përzgjedhje për kryetar nuk është paraprirë nga diskutimi i thukët lidhur me përshtatshmërinë e kandidatëve për pozitë. Arsyetimi i Këshillit për vendimet e përzgjedhjes nuk ishte sa duhet përmbajtjesor, gjë që jo domosdoshmërisht pasqyron cilësinë e kandidatëve që janë zgjedhur. Emërimi i drejtorit të ri të Sekretarisë së KGJK-së më 10 gusht në përputhje të plotë me rregulloret në fuqi paraqet një aspekt pozitiv.

Përkundër përpjekjeve të shumta dhe mjeteve të financuara nga Qeveria e Norvegjisë, Sistemi për menaxhimin e informatave të lëndëve gjyqësore, program ky i zhvilluar për përcjelljen dhe ofrimin e qasjes së lehtë në të gjitha llojet e lëndëve dhe në informatat përkatëse për procedura, me siguri nuk do të funksionalizohet në gjykata dhe në zyra të prokurorive deri në afatin për kryerjen e projektit, të paraparë për qershor të vitit 2018. Ky është një hap prapa në efikasitetin dhe transparencën e procedurave gjyqësore.

Më 16 gusht, ushtruesi i detyrës së drejtorit të përgjithshëm të Shërbimit Korrektues të Kosovës (ShKK) është sulmuar nga njerëz të maskuar para banesës së tij në Prishtinë. Ushtruesi i detyrës së drejtorit të përgjithshëm ka pësuar lëndime trupore dhe është trajtuar në spital disa ditë. Hetimet janë në vazhdim e sipër, ku janë identifikuar dy të dyshuar, por që ende janë në arrati. Ky sulm ka pasur ndikim të madh në menaxhimin e ShKK-së, e posaçërisht tek menaxherët e ShKK-së, të cilët përpunohen që punën ta kryejnë në mënyrë profesionale dhe t'i rezistojnë presioneve të paligjshme. EULEX-i është duke monitoruar dhe përcjellë rastin.

Më 15 shtator, Ministria e Administrimit Publik ka rishpallur konkursin për drejtorin e përgjithshëm të ShKK-së. Procesin e mëparshëm të përzgjedhjes për këtë pozitë e ka anuluar Ministria e Drejtësisë në korrik. EULEX-i shpreh shqetësime lidhur me transparencën dhe kriteret e përzgjedhjes, dhe do të përcjellë nga afër procesin e ri të përzgjedhjes.

Më 14 dhe 21 shtator paneli i lirimimit i KGJK-së ka liruar me kusht dy të burgosur. EULEX-i ngriti shqetësimet e veta për këtë lirim. Kundër njërit prej të burgosurve është hapur hetimi për keqpërdorimin e kushteve të burgosjes gjatë qëndrimit në spital.

Më 28 shtator, Gjykata Themelore e Prizrenit zgjati për dy muaj paraburgimin e një serbi të Kosovës, i cilin Policia e Kosovës e kishte arrestuar në gusht afër qytetit të Suharekës për akuza të krimeve të luftës. EULEX-i është duke e përcjellë nga afër rastin, duke nënvizuar se autoritetet e Kosovës deri më tani e kanë trajtuar rastin në përputhje me rregullat dhe procedurat përkatëse. Në përputhje me mandatin e tij, EULEX-i gjithashtu ka përkrahur homologët serbë në kërkesën e tyre për ndihmesë në këtë rast.

Numri i punonjësve në shërbimin korrektues në burgun e sigurisë së lartë në Podujevë nuk është i mjaftueshëm pas anulimit të konkursit për 60 punonjës të ri në burgun e sigurisë së lartë dhe për

10 të tjerë në qendrën e paraburgimit në Gjilan, edhe pse procesi i rekrutimit ka qenë pothuajse i përfunduar. Shtatë zyrtarë janë përzgjedhur për studim në Akademinë e Kosovës për Siguri Publike. Kjo do të shkaktojë vështirësi të theksuara për burgun e sigurisë së lartë në menaxhimin e numrit të tanishëm të të burgosurve, posaçërisht duke marrë parasysh kategoritë e ndryshme të të burgosurve.

Proceset transparente të rekrutimit vazhdojnë të jenë problematike në ShKK. Ministria e Drejtësisë ka arsyetuar këto anulime, duke thënë se ka pasur mungesë fondesh. Duke marrë parasysh indikacionet e ndërhyrjes politike lidhur me anulimin e konkurseve për pozitat e tjera të larta, siç është ajo e drejtorit të Drejtorisë së për operacione dhe siguri të ShKK-së dhe të drejtorit të përgjithshëm të ShKK-së, EULEX-i është duke i përcjellë këto procese nga afër.

Më 15 shtator zyrtarisht është hapur Qendra Edukativo-Korrektuese (QEK) në Lipjan. Në Qendrën e re do të punohet në inkurajimin e rehabilitimit dhe reintegrimit të shkelësve të rinj të ligjit me qëllim të parandalimit të kryerjes së veprave të tjera në të ardhmen. EULEX-i është duke e përkrahur dhe monitoruar këtë proces. Sipas Kodit të drejtësisë për të mitur, të gjithë të miturit, ndaj të cilëve janë shqiptuar masat edukative, duhet të transferohen në QEK. Megjithatë, deri më 20 shtator ende kanë qenë 13 të mitur që ishin nën masat edukative në Qendrën Korrektuese të Lipjanit, të cilët konsideroheshin si tepër të rrezikshëm për t'u transferuar. Për të plotësuar kriteret e Kodit të drejtësisë për të mitur, EULEX-i i ka propozuar ShKK-së që ta bëjë vlerësimin e rrezikut dhe, në rast se konsiderohet e nevojshme, të kërkojë nga gjykatat përkatëse që ta ndryshojnë Masën Edukative në bazë të nenit të Kodit të drejtësisë për të mitur.

Lidhur me Drejtorinë Regjionale të Policisë (DRP) në Mitrovicë të Veriut, vlerësimi i EULEX-it lidhur me hetimet për shkeljet e policisë tregon se rezultati i rasteve të monitoruara ende është i pakënaqshëm.

Inspektorati i Policisë së Kosovës (IPK) ka përfunduar hetimet për të gjithë 59 policët e akuzuar për keqpërdorim të detyrës zyrtare dhe marrje të ryshfetit në këmbim të moslëshimit të dënimit në trafik. Si rezultat i këtyre hetimeve, 57 policë janë shkarkuar, ndërsa 2 janë ende nën hetime. Pas hetimeve katërmujore, duke përfshirë edhe përgjimet dhe kamerat e fshehta, IPK-ja ka ndaluar 59 policë të Kosovës (35 shqiptarë, 23 serbë dhe 1 boshnjak) nga Mitrovica e Veriut, Mitrovica e Jugut, Prizreni dhe nga Njësia policore e autoudhës në kuadër të një operacioni, të realizuar në dhjetor të vitit 2016.

Draftet e Ligjit të ri për azilin dhe Ligjit për të huajt janë finalizuar. I pari është i gatshëm t'u dorëzohet autoriteteve vendore për miratim, ndërsa i dyti do t'i dërgohet Ministrisë së Financave dhe Ministrisë së Integritetit Evropian për vlerësim. EULEX-i ka dhënë komente dhe këshilla të hollësishme për të dy draftet.

Më 6 shtator EULEX-i morri pjesë në takimin e tretë të Iniciativës për Kufirin Jugor (IKJ), i cili është mbështetur përmes programit për Kontroll të Eksportit dhe Sigurinë e ndërlidhur Kufitare (KESK), ku nikoqir ka qenë Policia dhe Dogana Kufitare e Kosovës në Prishtinë. EULEX-i

është duke punuar ngushtë me KESK-në në disa projekte me qëllim të përmirësimit të operacioneve të sigurisë në kufirin e Kosovës, duke përfshirë këmbimin e informatave, aktivitetet e përbashkëta të trajnimeve, analizat e përbashkëta të rrezikut dhe bashkëpunimin ndërkufitar.

EULEX-i ka marrë pjesë në një seminar dyditor që u mbajt në Podgoricë dhe Plavë të Malit të Zi më 19 dhe 20 shtator. Ky seminar u fokusua në këmbimin e praktikave më të mira për zhvillimin e Qendrës trepalëshe për Bashkëpunim Policor (QBP) në Kosovë, Shqipëri dhe Mal të Zi. Themelimi dhe zhvillimi i Qendrës Trepalëshe për Bashkëpunim Policor në Plavë është thelbësor në përpjekjet e EULEX-it për zhvillimin e Qendrës Nacionale për Menaxhim të Kufirit (QNMK) në Kosovë. Në këtë seminar u diskutua përvetësimi i praktikave më të mira që aktualisht përdoren.

Më 7 korrik, Koordinatori Nacional për Menaxhimin e Integruar të Kufirit (KN-MIK) zyrtarisht miratoi Planin e rishikuar të veprimit për MIK (2013-2018). EULEX-i dha kontribut të rëndësishëm në këtë Plan dhe vazhdon të përkrahë procesin e zbatimit të tij. Në kuadër të rishikimit, KN-MIK themeloi njësinë e re të përbërë prej disa agjencive, e cila do të jetë përgjegjëse për mbikëqyrjen e zbatimit të aktiviteteve të parapara sipas Planit. EULEX-i plotësisht përkrahë këtë nismë, e cila është në përputhje me pikën 7 të Planit të veprimit për MIK, ashtu siç e ka hartuar EULEX-i dhe miratuar ministri i Punëve të Brendshme (MPB). Në vendkalimet e përbashkëta kufitare mes Kosovës dhe Serbisë, fryma e bashkëpunimit mes dy autoriteteve është shumë e mirë, edhe pse përparimi i përgjithshëm ka stagnuar.

Më 17 korrik, në kuadër të dialogut të përkrahur nga BE-ja, më konkretisht lidhur me zbatimin e Protokollit teknik të MIK, EULEX-i dha si donacion dy kontejnerë për përdorim në vendkalimin e përbashkët Konçul/Dheu i Bardhë. Donacioni i këtyre kontejnerëve do të rrisë dukshëm kapacitetin e të dyja autoriteteve për të lehtësuar në mënyrë më të efektshme lëvizjen e trafikut komercial të ngarkesave përmes vendkalimit të përbashkët.

Pas mosplotësimit të afatit të fundit të 10 janarit për integrimin e drejtësisë në veri, është arritur përparim gjatë raundit të fundit të bisedimeve, të mbajtura në Bruksel më 31 gusht, ku u caktua data 17 tetor për zbatimin e marrëveshjes për drejtësi. EULEX-i ka përkrahur KGjK-në dhe Këshillin Prokurorial të Kosovës (KPK) në përmbushjen e obligimeve të marrëveshjes. Përparimi ka qenë i vogël sa i përket finalizimit të marrëveshjes për lirinë e lëvizjes përmes sistemit të ngjitëseve – ku parashihet zëvendësimi i sistemit të targave PROBA me dy ngjitëse për mbulimin e shkurtesave "RKS" dhe "SRB" dhe emblemave në ato targa – si dhe njohja e dokumenteve të vjetra të gjendjes civile dhe të patentë shoferëve.

3. Çështjet e tjera kryesore

NSTR

Shtojca: Dhomat e Specializuara dhe Zyra e Prokurorit Special

Pasi që më 5 korrik u bënë juridikisht funksionale pas miratimit të Rregullores së punës dhe të dëshmive të Dhomave të Specializuara, Dhomat e Specializuara vazhduan më tej me hartimin e dokumenteve të brendshme normative që janë relevante për zbatimin e funksioneve gjyqësore.

Më 21 korrik u instalua sistemi për menaxhimin elektronik të gjykatës. Përmes këtij sistemi bëhet menaxhimi efikas i aktiviteteve të gjykatës, dhe të gjitha shkresat e Dhomave të Specializuara janë të përfshira në sistem. Renovimi i objektit të ardhshëm të Dhomave të Specializuara është në vijim e sipër, dhe të gjitha afatet e projektit janë plotësuar.

Më 25 gusht, Rregullorja e punës dhe e dëshmive e Dhomave të Specializuara, duke përfshirë Rregulloren e punës së Dhomës së Specializuar të Gjykatës Kushtetuese, janë publikuar në faqen e internetit të Dhomave të Specializuara në të tri gjuhët zyrtare të Dhomave të Specializuara të Kosovës.

Përmes Dhomave të Specializuara vazhdohet të sigurohet korniza e gjerë qeverisëse për funksionimin e duhur të Dhomave të Specializuara, duke përfshirë edhe lëshimin e udhëzimeve për ruajtjen e konfidencialitetit dhe integritetit të të dhënave, si dhe elaborimin e dispozitave lidhur me procedurën e shqyrtimit të vendimeve administrative. Më 11 shtator, kryetari i Dhomave të Specializuara ka miratuar Rregulloren e punës për ankesat e stafit, përmes së cilës rregullohet procesi i ankesave të stafit lidhur me vendimet administrative të sekretarit, si dhe me vendimet disiplinore të sekretarit apo të prokurorit special, duke i dhënë kështu stafit procedurën brendshme para gjykatësit për ankesat e stafit.

Dhomat e Specializuara vazhdojnë të ndërveprojnë me mediat dhe shoqërinë civile. Po ashtu, aktivitetet në terren vazhdojnë si në Kosovë, ashtu edhe në Hagë. Më 15 dhe 16 shtator në Nyrnberg është mbajtur një seminar akademik për gjyqtarët e Dhomave të Specializuara, i cili është organizuar nga Akademia Ndërkombëtare për Parimet e Nyrnbergut, ku gjyqtarët kanë pasur diskutime profesionale lidhur me zhvillimet e fundit në të drejtën ndërkombëtare penale dhe të drejtën ndërkombëtare humanitare.

Zyra e Prokurorit Special, e cila gjendet në Hagë, është duke vazhduar hetimet lidhur me pretendimet e raportit të Asamblesë Parlamentare të Këshillit të Evropës të janarit 2011 për trajtimin jonjerëzor të njerëzve dhe trafikim të paligjshëm të organeve njerëzore në Kosovë. Në këtë drejtim, është duke bashkëpunuar me shtetet, individët, viktimat dhe grupet relevante. Ndhimesa e autoriteteve gjyqësore dhe të zbatimit të ligjit në Beograd dhe Prishtinë, si dhe në Bashkimin Evropian e komunitetin më të gjerë ndërkombëtar është thelbësore. Zyra e Prokurorit Special kërkon angazhim të vazhdueshëm dhe përkrahje të plotë të bashkësisë ndërkombëtare dhe shteteve veç e veç për të gjitha aktivitetet e saj. Zyra e Prokurorit Special

është e përkushtuar në plotësimin e mandatit të saj në mënyrë sa më efektive dhe të shpejtë pa rrezikuar cilësinë dhe besueshmërinë e punës së saj.

Shtojca II

Përbërja dhe numri i komponentit të policisë në Misionin e Administratës së Përkohshme të Kombeve të Bashkuara në Kosovë

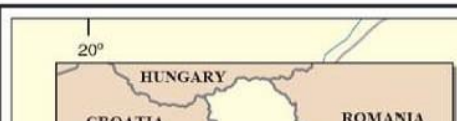
(deri më 15 tetor 2017)

<i>Shteti</i>		<i>Numri</i>
Bullgaria	1	
Estonia	1	
Finlanda	1	
Gjermania	1	
Hungaria	2	
Federata Ruse	1	
Turqia	1	
Gjithsej		8

Përbërja dhe numri i komponentit të ndërlidhjes ushtarake në Misionin e Administratës së Përkohshme të Kombeve të Bashkuara në Kosovë

(deri më 15 tetor 2017)

<i>Shteti</i>		<i>Numri</i>
Polonia	1	
Republika Çeke	2	
Moldavia	1	
Rumania	1	
Turqia	1	
Ukraina	2	
Gjithsej		8

Map No. 4133 Rev.72 UNITED NATIONS
October 2017 (Cbur)

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

Department of Field Support